

Dünya Bankı Qrupu haqqında məlumat

Ümumi məlumat: Dünya Bankı (DB) rəsmi olaraq 1944-cü ilin 1-22 iyul tarixlərində ABŞ-ın Bretton-Vuds qəsəbəsində (Nyu-Hempşir ştatı) təşkil olunmuş BMT-nin Monetar və Maliyyə Konfransı nəticəsində qəbul edilən Bretton-Vuds Sazişinin beynəlxalq arenada ratifikasiyasından sonra yaradılmışdır. Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı adı altında yaradılan DB 1946-cı ilin 25 iyun tarixindən etibarən fəaliyyətə başlamışdır. DB dedikdə, çox vaxt DB Qrupunun iki təşkilatı – Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı və Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi nəzərdə tutulur. Baş qərargahı Vaşinqton şəhərində yerləşən təşkilatın dünyanın 136 ölkəsində 140-dan artıq ölkə, korporativ və əlaqələndirmə ofisləri fəaliyyət göstərir.

Məqsədi: Əsas məqsədləri dünyada yoxsulluq səviyyəsinin azaldılması, insanların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması, üzv ölkələrin iqtisadi-maliyyə islahatlarına yardım edilməsi, onların xarici maliyyə mənbələrindən daxil olan investisiya vəsaitləri ilə təmin edilməsi, ölkələrin xarici dövlət borcu mexanizminin qaydaya salınması və beynəlxalq iqtisadi tarazlığın təmin edilməsi, yerli şirkətlərin maliyyə vəsaitlərinə yaranan ehtiyaclarının aradan qaldırılmasından ibarət olan DB həmin məqsədlərə nail olmaq üçün zəif inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrə qrant və güzəştli kreditlər təqdim edir.

DB Qrupuna daxil olan təşkilatlar: DB Qrupu özündə sıx əlaqədə olan 5 təşkilatı birləşdirir. Həmin institutlar aşağıdakılardır:

- Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (BYİB);
- Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyası (BİA);
- Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK);
- Çoxtərəfli İnvestisiyalar üzrə Zəmanət Agentliyi (ÇİZA);
- İnvestisiya Mübahisələrinin Həlli üzrə Beynəlxalq Mərkəz (İMHBM).

Təşkilata üzvlük: DB Qrupu texniki olaraq BMT sisteminə daxildir, lakin onun idarəçilik strukturu bir qədər fərqlidir. DB səhmdar təşkilatı prinsipi əsasında fəaliyyət göstərir. Səhmdarlar rolunda 189 üzv ölkə çıxış edir və onların səs kəmiyyəti Bankın kapitalındakı iştirak payından asılıdır.

Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı

DB Qrupu təşkilatları arasında ilk yaradılanı Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı olub. Bu təşkilat rəsmi olaraq 1945-ci ildən fəaliyyətə başlayıb. Hazırda təşkilatın 189 üzvü var. [BYİB-nin səhm kapitalına](https://www.worldbank.org/en/about/leadership/votingpowers)¹ abunə yazılışı 08.08.2025-ci il tarixinə 270,9 mlrd. ABŞ dolları təşkil edir. Ən böyük səhmdarları ABŞ (16,68%), Yaponiya (7,38%), Çin (6,16%), Almaniya (4,38%), Fransa (4,01%) və Birləşmiş Krallıqdır (4,01%). Təşkilatın yaranmasının əsas səbəbi II Dünya Müharibəsində zərər çəkmiş Avropa ölkələri və Yaponiyaya müharibədən sonrakı dövrdə yenidənqurma və bərpa işlərinin maliyyələşdirilməsində yardımçı olmaq idi.

1990-cı illərdən başlayaraq BYİB Şərqi Avropanın post-sosialist və post-sovet respublikalarının maliyyələşdirilməsinə başlamışdır. Hazırda təşkilatın əsas missiyası Asiya, Afrika və Latin Amerikasının zəif inkişaf etmiş ölkələrinə maliyyə dəstəyi göstərməklə yoxsulluqla mübarizədə yardımçı olmaqdır. BYİB tərəfindən 1946-cı ildən etibarən [500,0 mlrd. ABŞ dollarından](https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd)² çox kredit ayrılmışdır.

BYİB-ə üzv olmaq üçün dövlət əvvəl Beynəlxalq Valyuta Fonduna qoşulmalıdır. BYİB öz məqsədlərini aşağıdakı kimi müəyyənləşdirir:

- sağlamlıq və təhsil sahələrinə diqqət vasitəsilə əhəlinin inkişafını təmin etmək;

¹ <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/votingpowers>

² <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>

- yoxsulluğu aradan qaldırmaq məqsədilə sosial inkişaf, idarəçilik və institutlaşdırma sahələrinə yardım etmək;
- hökumətlərin keyfiyyətli, aydın və şəffaf xidmət göstərməsinə şərait yaratmaq;
- ətraf mühiti mühafizə etmək;
- özəl biznesin inkişafını dəstəkləmək və s.

BYİB tərəfindən dövlət şirkətlərinə və birbaşa hökumətə ayrılmış kreditlərin qaytarılmasına dövlət tərəfindən zəmanət verilir. Bu vəsaitlər əsasən DB tərəfindən pul bazarlarına satışa çıxarılan istiqrazlar hesabına əldə edilir. Hazırda təşkilat əsasən böyük həcmli dövlət infrastruktur layihələrini maliyyələşdirir (hava limanları, nəqliyyat yolları və s.).

Bankın ən ali qərar qəbuledici orqanı **Rəhbərlər Şurasıdır**.³ Hər ölkəni bir rəhbər və bir alternativ rəhbər təmsil edir. Bu vəzifələrə ölkənin maliyyə naziri, mərkəzi bankının sədri və digər oxşar rəsmiləri 5 illik müddətə seçilir. BYİB üzrə seçilmiş rəhbər və alternativ rəhbər avtomatik olaraq BİA və BMK üzrə də rəhbər və alternativ rəhbər hesab olunur, həmçinin İMHBM-də də ölkəni təmsil edir. ÇİZA üzrə rəhbər və alternativ rəhbər ayrıca təyin olunur.

Bankın əsas əməliyyatlarını həyata keçirən orqan **İcraçı Direktorlar Şurasıdır**.⁴ Direktorlar və alternativ direktorların 5-i Bankın ən iri səhm paketinə malik olan ölkələr (ABŞ, Yaponiya, Çin, Almaniya və Birləşmiş Krallıq/Fransa) tərəfindən təyin edilir, digərləri isə (hazırda 20 direktor və 20 alternativ direktor) üzv ölkələr tərəfindən seçilir. Ənənəyə uyğun olaraq, DB-nin Prezidenti ən iri səhmdar ölkənin nümayəndəsi olmalıdır. Prezident 5 illik müddətə İcraçı Direktorlar Şurası tərəfindən seçilir və Banka ümumi nəzarəti həyata keçirir. 2023-cü ildən etibarən bu vəzifəni Acay Banqa icra etməkdədir.

www.worldbank.org

Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi

Beynəlxalq İnkişaf Agentliyi 1960-cı il 24 sentyabr tarixində yaradılmış və dünyanın ən kasıb 78 ölkəsinə uzunmüddətli qrantlar və faizsiz kreditlərin təqdim edilməsi ilə məşğuldur. Hazırda 175 üzvü var. **BİA-nın ən çox səsvermə hüququna malik səhmdarları**⁵ (30.06.2025-ci il tarixinə) ABŞ (9,77%), Yaponiya (8,45%), Birləşmiş Krallıq (6,95%), Almaniya (5,38%) və Fransadır (3,93%).

Bu təşkilata üzv olmaq üçün ölkə ilk növbədə BYİB-ə üzv olmalıdır. BİA 1960-cı ildən indiyə qədər **116 ölkəyə 563,0 mlrd. ABŞ dollarından**⁶ çox kredit və qrant ayırmışdır. Bu təşkilat kreditləri faizsiz olaraq (0,75% həcmində yığım istisna olmaqla), ödəmə müddəti 30-40 il və güzəşt müddəti 5-10 il olmaqla verir. Son üç ildə ayrılmış kreditlərin orta illik məbləği 34,5 mlrd. ABŞ dollarına çatdırılmışdır. 2023-2024-cü maliyyə ilində ayrılmış 31,2 mlrd. ABŞ dolları məbləğində vəsaitlərin (8,1 mlrd-i qrant) 71%-i Afrika ölkələrinə ayrılmışdır.

BİA-nın daxili qaydalarına görə üzv ölkələr iqtisadi inkişaf səviyyəsinə görə qruplaşdırılır və ölkə müəyyən olunmuş inkişaf səviyyəsini (2026-cı il üzrə **adambaşı ümumi milli məhsulun həcmi üzrə 1.325,0 ABŞ dolları həddində**⁷ müəyyən edilib) keçdikdə onun BİA-dan kredit və ya qrant almaq hüququ olur. Bu səbəbdən iqtisadi inkişafa nail olmuş ölkələr BİA-nın borc alan ölkələr siyahısından çıxarılır və bu ölkələrin bir çoxu artıq borcalan deyil, donor qismində çıxış etməyə başlayır. Hazırda bir çox ölkələr BİA-ya donor kimi **Resurslara Əlavələr**⁸ təşəbbüsü çərçivəsində maliyyə dəstəyi göstərir.

³ <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/governors>

⁴ <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/directors>

⁵ <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/votingpowers>

⁶ <https://ida.worldbank.org/en/what-is-ida>

⁷ <https://ida.worldbank.org/en/about/borrowing-countries>

⁸ <https://ida.worldbank.org/en/replenishments>

Azərbaycanın yüksək iqtisadi inkişaf tempini nəzərə alaraq 2012-ci ildən başlayaraq yuxarı orta gəlirli ölkə statusu alması səbəbindən ölkəmiz də artıq BİA-nın borc alan ölkələr siyahısından çıxarılmışdır. Bununla əlaqədar olaraq BİA Azərbaycanı yoxsul ölkələrə yardım məqsədilə donor qismində çıxış edərək Resurslara Əlavələr təşəbbüsü ilə bağlı danışıqlarda iştirak etməyə dəvət etmişdir.

2019-cu il 22 yanvar tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Davosda DB-nin keçmiş baş icraçı direktoru xanım Kristalina Georgiyeva ilə görüşü zamanı xanım Georgiyeva BİA tərəfindən yoxsul ölkələrə dəstək proqramına Azərbaycanın donor ölkə kimi qoşulmasını təklif etmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən verilmiş səlahiyyət əsasında ölkəmizin BİA-nın "19-cu Resurslara Əlavələr" təşəbbüsündə iştirakı ilə bağlı öhdəlik götürülmüş və bu məqsədlə Azərbaycan Respublikası Hökuməti tərəfindən 2021-2023-cü illərdə BİA-ya ümumilikdə 5,0 mln. ABŞ dolları məbləğində ianə köçürülmüşdür.

BİA-nın strukturu BYİB-in strukturunun analoqudur. BYİB-in Prezidenti eyni zamanda BİA-nın da Prezidentidir. BYİB-dən fərqli olaraq, BİA dünyanın ən iri ölkələri tərəfindən maliyyələşdirilir. Əlavə vəsaitlər BYİB-in gəlirlərindən və BİA-nın ayırdığı kreditlər üzrə faiz ödənişlərindən formalaşır. BİA-nın vəsaitləri əsasən təhsil, içməli su təchizatı, kommunal infrastrukturun yaxşılaşdırılması, ətraf mühitin qorunması və digər bu kimi sosial layihələrin həyata keçirilməsinə ayrılır.

ida.worldbank.org

Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası

Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası 1956-cı ildə yaradılmışdır və baş qərargahı Vaşinqton şəhərində yerləşir. BMK-nın 186 üzvü vardır. BMK-ya üzv olmaq üçün BYİB-ə üzvlük mütləqdir. [BMK-nın ümumi səhm kapitalının həcmi](#)⁹ 24,1 mlrd. ABŞ dollarına (04.09.2025-ci il tarixinə) bərabərdir. Ən iri səhmdarları ABŞ (18,02%), Yaponiya (7,47%), Almaniya (5,24%), Birləşmiş Krallıq (4,92%) və Fransadır (4,92%).

Təşkilatın maliyyə mənbəyini üzvlük kapitalı, kapital bazarında borclanma və BYİB-dən alınan vəsaitlər təşkil edir. BMK kreditləri bazar qiymətləri ilə, 4 ilə qədər güzəşt müddəti olmaqla uzunmüddətli ödəmə müddətinə verir.

BMK-nın fəaliyyəti əsasən özəl sektorun inkişafına, biznes sektoruna və dövlət qurumlarına texniki yardımın təqdim edilməsinə, özəl sektorda layihələrin maliyyələşdirilməsinə, özəl şirkətlərin beynəlxalq maliyyə bazarlarına çıxışının təmin edilməsinə yardımçı olmaqdan ibarətdir. BMK tərəfindən kiçik və orta sahibkarlığa dəstək məqsədilə ayrılmış kreditlərin ümumi həcmi [516,9 mlrd. ABŞ dolları](#)¹⁰ təşkil edir. 2025-ci ildə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə özəl şirkətlər və maliyyə insitutlarına 71,1 mlrd. ABŞ dolları dəyərində maliyyə dəstəyinin göstərilməsi nəzərdə tutulur.

DB-nin Prezidenti eyni zamanda BMK-nın Prezidenti kimi də fəaliyyət göstərir. BMK üzv ölkələrin təmsilçilərindən ibarət olan Rəhbərlər Şurası tərəfindən idarə edilir. DB-dən fərqli olaraq BMK dövlət zəmanəti olmayan layihələri də maliyyələşdirir. BMK investisiyalardan əlavə, həmçinin texniki yardım və məşvəratçı rolunda da çıxış edir.

BMK xüsusi kapital üçün maraqlı olmayan bölgələrdə müxtəlif layihələrə sərmayə qoyur, həmçinin riskli sayılan bazarlarda özəl sektorun inkişafına çalışır. BMK öz xidmətlərini bazar şərtləri əsasında həyata keçirir və hökumət təminatlarını qəbul etmir.

www.ifc.org

⁹ <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/votingpowers>

¹⁰ https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/corp_ext_content/ifc_external_corporate_site/home

Çoxtərəfli İnvestisiya Zəmanəti Agentliyi

Çoxtərəfli İnvestisiya Zəmanəti Agentliyi (ÇİZA) DB Qrupuna daxil olan 5 təşkilatdan biridir. 1988-ci ildə yaradılmışdır və hal-hazırda 182 üzvü vardır. Baş qərargahı ABŞ-ın paytaxtı Vaşinqton şəhərində yerləşir. [ÇİZA-nın ümumi səhm kapitalının həcmi](#)¹¹ 1,77 mlrd. SDR-a (30.06.2025-ci il tarixinə) bərabərdir. Ən iri səhmdarları ABŞ (18,36%), Yaponiya (5,06%), Almaniya (5,04%), Birləşmiş Krallıq (4,83%) və Fransadır (4,83%).

ÇİZA-nın əsas məqsədi inkişaf etməkdə olan ölkələrdə iqtisadi artımın dəstəklənməsi, yoxsulluğun azaldılması və insanların yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün birbaşa xarici investisiyaların bu ölkələrə yönləndirilməsini təşviq etməkdir.

ÇİZA iqtisadiyyatda birbaşa xarici investisiyaların inkişaf etməkdə olan ölkələrə yönəldilməsində mühüm katalizator rolunu oynayır və bu fəaliyyətini investisiya layihələrinə zəmanət verməklə, texniki yardım və hüquqi xidmət göstərməklə həyata keçirir. ÇİZA-nın fəaliyyət istiqamətlərini qeyri-kommersiya risklərinə qarşı zəmanət verilməsi, o cümlədən investisiyaların birgə sığortası və təkrar sığortası, həmçinin inkişaf etməkdə olan ölkələrə investisiya axınının artırılması üçün əlavə tədbirlərin həyata keçirilməsi təşkil edir.

Ölkə ÇİZA-ya üzv olmaq üçün əvvəlcə BYİB-yə üzv olmalıdır. Təşkilatın maliyyə mənbəyini üzlük kapitalı təşkil edir. ÇİZA tərəfindən 2024-cü maliyyə ilində özəl sektorda fəaliyyət göstərən investorlar üçün [40 layihə üzrə 8,2 mlrd. ABŞ dolları](#)¹² həcmində zəmanət buraxılmışdır.

ÇİZA yalnız inkişaf etməkdə olan ölkələrə birbaşa xarici investisiyaların yatırılmasını təmin edir. Bu təminat əsasən investorların siyasi risklərdən sığortalanması, investor və hökumət arasında vasitəçilik, investisiyaların cəlb edilməsi sahəsində hökumətə məsləhət xidmətinin göstərilməsi formasında həyata keçirilir. ÇİZA-nın xüsusi üstünlüyü onun beynəlxalq təşkilat olmasından irəli gəlir və bu yolla ÇİZA investorları qeyri-kommersiya risklərindən qoruyur və yarana biləcək mübahisələrin həllinə təsir edə bilər.

ÇİZA-nın texniki yardım xidmətləri inkişaf etməkdə olan ölkələrə birbaşa xarici investisiyaların cəlb olunması üçün strategiyanın müəyyən edilib tətbiq olunmasında mühüm rol oynayır. Agentlik həmçinin investisiya imkanları barədə məlumatların yayılmasını dəstəkləmək üçün müvafiq vasitələri inkişaf etdirir. Bunun üçün xüsusi onlayn investisiya məlumat xidməti yaradılmışdır.

Agentlik özünün hüquq xidməti vasitəsilə ölkələrə investisiya qoyuluşuna mane ola biləcək səbəblərin aradan qaldırılmasına yardım edir. Mübahisələrdə vasitəçilik proqramı çərçivəsində ÇİZA hökumətlər və investorlar arasında fikir ayrılıqlarını aradan qaldırmağa və ölkədəki investisiya mühitini əsaslı surətdə yaxşılaşdırmağa kömək edir.

Təşkilat müqavilə şərtlərinin pozulması, dövlət tərəfindən müsadirə, müharibələr, valyuta köçürmələrinə məhdudiyyətlər kimi risklərə zəmanət verir. Lakin, ÇİZA-nın zəmanətləri kommersiya risklərindən, məsələn, müflisləşmə riskindən qorumur. Zəmanətin təqdim edilməsi prosesində aşağı gəlirli, siyasi böhran və ya münaqişə olan ölkələrə, ekologiya və sosial baxımdan vacib layihələrə və infrastrukturun inkişafını nəzərdə tutan layihələrə üstünlük verilir.

ÇİZA-nın zəmanətləri investisiya yönəldilən ölkədə qeydiyyatda olmayan şirkət və özəl şəxslərə 3-15 il müddətinə təqdim edilir. DB-dən fərqli olaraq, investisiya yönəldilən ölkə tərəfindən qarşılıqlı zəmanət tələb olunmur. Agentlik özəl investor kimi çıxış edə və kreditlər təqdim edə bilməz. Təşkilat spirtli içkilər, tütün istehsalı və qumar oyunları ilə bağlı biznes layihələrinə zəmanət vermir.

1997-ci ildən bugünədək ÇİZA tərəfindən ölkəmizdə xarici investorların həyata keçirdiyi “Baku Coca-Cola Bottlers limited” şirkətinin spirtsiz içki zavodunun tikintisi, “Koçbank Azərbaycan” Açıq Səhmdar Bankının yaradılması, “Azercell Telecom” MMM-in rəqəmsal peyk telekommunikasiya imkanlarının genişləndirilməsi, “Fatoğlu İstehsal Azərbaycan Ltd” şirkətinin un

¹¹ <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/votingpowers>

¹² https://www.miga.org/sites/default/files/multilingual/2024-11/MIGA_Annual_Report24_Digital_Final.pdf

dəyirmanının genişləndirilməsi və modernizasiyası, “Cənub Qaz Dəhlizi” QSC-nin TANAP layihəsindəki payının maliyyələşdirilməsi kimi investisiya layihələri üçün zəmanətlər verilmişdir.

www.miga.org

İnvestisiya Mübahisələrinin Həlli üzrə Beynəlxalq Mərkəz

İnvestisiya Mübahisələrinin Həlli üzrə Beynəlxalq Mərkəz 1966-cı ildə yaradılıb və hazırda 158 ölkə bu təşkilata üzvdür. Bu təşkilata üzv olmaq üçün əvvəlcə BYİB-ə üzv olmaq lazımdır.

DB Qrupunun digər təşkilatları kimi İMHBM də çoxtərəfli beynəlxalq müqavilə (Dövlətlər və Digər Dövlətlərin Vətəndaşları Arasında İnvestisiya Mübahisələrinin Həlli Konvensiyası) əsasında yaradılıb. Konvensiyaya əsasən İMHBM Konvensiya Dövləti və Konvensiya Dövlətinin vətəndaşlıq tələblərinə cavab verən fiziki şəxslər və şirkətlər arasında mübahisələrin arbitrajı və barışdırılması funksiyalarını yerinə yetirir.

Mərkəzin əsas məqsədi tərəflərin barışması üçün hüquqi şəraitin yaradılması, beynəlxalq investisiyalar üzrə mübahisələrdə arbitraj prosedurların aparılması, özəl investisiyalara qeyri-iqtisadi maneələrin aradan qaldırılmasından ibarətdir. Təşkilat mübahisələri iki yolla həll edir: tərəflərin barışması və arbitraj məhkəməsi.

İMHBM Administrativ Şura və Katiblik tərəfindən idarə olunur. Administrativ Şuranın Sədri – DB-nin Prezidentidir. Şurada Konvensiyanı ratifikasiya edən ölkələrin bir nümayəndəsi təmsil olunur.

İMHBM investisiya mübahisələrinin həlli və arbitrajı üzrə beynəlxalq orqan kimi xarici investisiyaların qoyuluşunu dəstəkləyir. Bu yolla dövlətlər və xarici investorlar arasında qarşılıqlı inam formalaşdırılır. İnvestisiyalara dair beynəlxalq razılaşmalar İMHBM-in arbitraj orqanlarında yaradılır. İMHBM həmçinin arbitraj hüququ və xarici investisiya hüququ sahəsində araşdırma aparır. Mərkəzdə bugünədək 1100-dən çox [mübahisə](#)¹³ baxılmışdır.

icsid.worldbank.org

Azərbaycanın Dünya Bankı Qrupu ilə əməkdaşlığı

Azərbaycan Respublikası Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankına, Çoxtərəfli İnvestisiya Zəmanətləri Agentliyinə və Beynəlxalq İnvestisiya Mübahisələrinin Həlli Mərkəzinə 1992-ci ildə, Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasına və Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyasına isə 1995-ci ildə üzv qəbul olunmuşdur. Bankla işgüzar əməkdaşlığa və Bank tərəfindən ölkəmizə kreditlərin ayrılmasına 1995-ci ildən başlanılmışdır. Azərbaycanın DB ilə əməkdaşlığı [Ölkə Tərəfdaşlıq Strategiyası](#)¹⁴ (ÖTS) çərçivəsində həyata keçirilir. ÖTS Azərbaycan Respublikası Hökuməti tərəfindən müəyyən olunmuş ehtiyac və prioritetlərə əsaslanan partnyorluq planıdır.

DB-nin ölkəmizdəki yerli ofisinin fəaliyyəti Nümayəndəliyin fəaliyyətinə dair bir sıra qaydaları, o cümlədən Bank və Bankın əməkdaşları üçün müəyyən edilmiş imtiyaz və immunitetləri, ofisin fəaliyyəti ilə bağlı tərəflərin öhdəliklərini əks etdirən məktubun 1995-ci il 20 noyabr tarixində Azərbaycan Hökuməti tərəfindən imzalanmasından sonra başlamışdır.

DB Qrupunun ofisinin ölkəmizdə statusunun, imtiyaz və immunitetlərinin daha dəqiq müəyyənləşdirilməsi və DB Qrupu Təşkilatlarına öz məqsəd və funksiyalarını yerinə yetirməsi üçün imkanların yaradılması məqsədilə 2021-ci il 18 noyabr tarixində Bakı şəhərində “Azərbaycan Respublikası və Dünya Bankı Qrupu Təşkilatları arasında Azərbaycan Respublikasında ofislərin qurulmasına və fəaliyyətinə dair” Saziş imzalanmış və Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 30 dekabr tarixli 467-VIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmişdir.

¹³ <https://icsid.worldbank.org/cases/case-database>

¹⁴ <https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/099122324092531709>

DB ilə 30 ildən çox davam edən tərəfdaşlıq çərçivəsində Bank tərəfindən bazar iqtisadiyyatına keçid üzrə islahat proqramlarının həyata keçirilməsi, makroiqtisadi sabitləşmə və neft gəlirlərinin idarə edilməsi, qaçqınların və məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli, infrastrukturun bərpa edilməsi (su, irriqasiya, avtomobil yolları), təhsil və səhiyyə, enerji sektoruna investisiyaların cəlb edilməsi, dövlət sektorunda islahatlar, kənd təsərrüfatında artım, qeyri-neft sektorunun inkişafı və yeni iş yerlərinin yaradılması istiqamətində ölkəmizə dəstək məqsədilə kreditlər ayrılmışdır.

Layihələr barədə ətraflı məlumat üçün: <https://bit.ly/3NYLZQb>

DB tərəfindən kreditlər ölkəmizə əsasən iki istiqamətdə təqdim edilmişdir:

- Hökumət tərəfindən ölkədə həyata keçirilən iqtisadi islahatların dəstəklənməsi və tənzimlənməsi;
- Sosial və infrastruktur sahələrin bərpa və inkişaf etdirilməsinə yönəldilən layihələrin maliyyələşdirilməsi.

DB ölkəmizə yeni kredit xətlərinin təqdim edilməsinə maraq göstərməkdədir və bu xüsusda ilk növbədə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə infrastrukturun bərpa edilməsi tədbirlərinin və eləcə də bir sıra sosial və səhiyyə yönümlü layihələrin maliyyələşdirilməsində maraqlı olduğunu bildirmişdir.

DB-nin Azərbaycanda müxtəlif sahələrdə həyata keçirdiyi layihələrlə yanaşı maliyyə sektorunda həyata keçirilən islahatlara yardım göstərilməsi məqsədilə BVF və DB-nin dəstəyi ilə Maliyyə sektoruna texniki yardım layihəsinin icrası müvəffəqiyyətlə reallaşdırılmışdır. Bu layihə çərçivəsində ölkədə mütərəqqi texnologiya əsasında ödəniş sistemlərinin inkişaf etdirilməsi, o cümlədən Xırda Ödənişlər üzrə Hesablaşma Klirinq Sisteminin yaradılması, "Millikart" Prosessinq Mərkəzinin yaradılması, Mərkəzləşdirilmiş Kredit Reyestrinin yaradılması, Bank sisteminin mühasibat uçotunun beynəlxalq mühasibat uçotu standartlarına tam keçidinin təmin olunması və Kommunal Xidmət Haqları Ödənişi Sisteminin yaradılması kimi mühüm layihələr həyata keçirilmişdir. Layihə bank sektorunda islahatların stimullaşdırılması və dəstəklənməsində əhəmiyyətli rol oynamaqla bank sisteminin həcmnin, habelə xidmətlərin miqyasının və keyfiyyətinin nəzərəcarpacaq artımına gətirib çıxarmışdır.

Azərbaycan DB-də digər 8 ölkə (İsveçrə, Polşa, Serbiya, Özbəkistan, Tacikistan, Türkmənistan, Qırğız Respublikası və Qazaxıstan) ilə birlikdə hazırda İsveçrənin rəhbərlik etdiyi [seçki qrupunda](#)¹⁵ yer alır. Bu qrup üzrə icraçı direktor İsveçrədən olan xanım Beatris Maser, alternativ direktor isə Polşadan olan cənab Mariuş Krukovskidir.

DB ilə üzv ölkə arasında bağlanmış Sazişə əsasən hər bir üzv ölkəni DB-də 5 il müddətinə təyin edilən 1 nəfər rəhbər və 1 nəfər alternativ rəhbər təmsil edir. Bununla yanaşı, işçi ştatında olmaqla DB-nin baş qərargahında ölkə üzrə rəhbərin müşaviri olmalıdır. Azərbaycanın DB Qrupunda (İMHBM istisna) ölkə üzrə rəhbəri Mərkəzi Bankın sədri, alternativ rəhbər isə iqtisadiyyat naziridir.

Azərbaycanın Dünya Bankı Qrupuna daxil olan qurumlardakı cari statusu

(30 iyun 2025-ci il)

DB Qrupu	Üzv qəbul olunduğu tarix	Səhm kapitalında iştirak payı		Səsvermə hüququ	
		Səhmlərin dəyəri	Ümumi sayda faiz nisbəti	Səslərin sayı	Ümumi sayda faiz nisbəti
1 Beynəlxalq Yenidənqurma və İnkişaf Bankı	18.09.1992	287,6 mln. ABŞ dolları	0,11	3718	0,13

¹⁵ <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/bb59d0763541241f684b8e784ea9aa07-0330032021/original/BankExecutiveDirectors.pdf>

2	Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası	11.10.1995	23,830 mln. ABŞ dolları	0,10	31440	0,12
3	Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyası	31.03.1995	-	-	78321	0,24
4	Çoxtərəfli İnvestisiyalar üzrə Zəmanət Agentliyi	23.09.1992	1,15 mln. SDR	0,06	357	0,16
5	İnvestisiya Mübahisələrinin Həlli üzrə Beynəlxalq Mərkəz	18.10.1992	-	-	-	-

Mənbə: <https://www.worldbank.org/en/about/leadership/votingpowers>